

สถานการณ์ อนามัยสิ่งแวดล้อม

<http://env.anamai.moph.go.th>

ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2552
Vol. 2 No. 3 February - March 2009

FACTSHEET ENVIRONMENTAL HEALTH

สถานการณ์ ปัญหาเหตุรำคาญ

เหตุรำคาญ เป็นปัญหาที่สำคัญมากในปัจจุบัน เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านการอุตสาหกรรม และควมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ โดยบางครั้งอาจไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ซึ่งตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ปัญหาที่ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ ประกอบด้วยเหตุต่าง ๆ ดังนี้

1. แหล่งน้ำ ทางระบายน้ำ ที่อาบนํ้า ล้างมือที่ใส่มูลหรือถ่าย หรือสถานที่อื่นใดซึ่งอยู่ในทำเลไม่เหมาะสม สกปรก มีการสะสมหรือหมักหมมสิ่งของ มีการเททิ้งสิ่งใดเป็นเหตุให้มีกลิ่นเหม็นหรือละอองเป็นพิษ หรือเป็นหรือน่าจะเป็นที่เพาะพันธุ์พาหะนำโรค หรือก่อให้เกิดความเสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

2. การเลี้ยงสัตว์ในที่ หรือโดยวิธีใด หรือมีจำนวนเกินสมควรจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

3. อาคารอันเป็นที่อยู่ของคนหรือสัตว์ โรงงานหรือสถานที่ประกอบการใดไม่มีการระบายอากาศ การระบายน้ำ การกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือการควบคุมสารเป็นพิษหรือมีแต่ไม่มีการควบคุมให้ปราศจากกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษอย่างพอเพียงจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งครอบคลุมอาคารที่พักอาศัย โรงงาน และ

สถานประกอบการทุกประเภท ทั้งที่เป็นและไม่เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพจะต้องไม่ก่อให้เกิดภาวะดังกล่าว

4. การกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ความสั่นสะเทือน ฝุ่น ละออง เหมม่า แก๊ส หรือกรณีอื่นใดจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งหมายถึงกิจกรรมทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นการกระทำของบุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงาน สถานประกอบการ หรือโรงงานก็ตาม

ซึ่งจากการสืบค้นข้อมูลจำนวนเหตุรำคาญที่รวบรวมโดยหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า เหตุรำคาญที่เกิดจากปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม มีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้ เป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าของภาคอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีของประเทศไทย จึงทำให้เกิดสถานประกอบการ กิจการ โรงงานประเภทต่างๆ มากขึ้นตามลำดับ ประกอบกับผู้ประกอบการไม่มีความตระหนักในเรื่องของการรักษาสิ่งแวดล้อมที่ดีเพียงพอ จึงมีการปล่อยมลพิษจากกระบวนการผลิตต่าง ๆ จนเป็นสาเหตุของปัญหาต่อสุขภาพของประชาชน และสิ่งแวดล้อมรายละเอียดสามารถแสดงได้ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงสถิติเหตุร้องเรียนที่รวบรวมโดย
กรมควบคุมมลพิษ 5 อันดับ

จังหวัด	จำนวนเหตุรำคาญ (เรื่อง)
กรุงเทพมหานคร	273
สมุทรปราการ	35
สมุทรสาคร	27
นครปฐม	21
นนทบุรี	18

ข้อมูลจาก : สถิติเหตุร้องเรียน ประจำปี 2550
ของกรมควบคุมมลพิษ
ในเว็บไซต์ www.pcd.go.th

ตารางที่ 2 แสดงสถิติเหตุร้องเรียนที่รวบรวมโดย
กรมโรงงานอุตสาหกรรม 5 อันดับ

จังหวัด	จำนวนเหตุร้องเรียน (เรื่อง)
กรุงเทพมหานคร	459
สมุทรปราการ	46
สมุทรสาคร	25
ปทุมธานี	23
นนทบุรี	18

ข้อมูลจาก : สถิติเหตุร้องเรียน ประจำปี 2550
ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม
ในเว็บไซต์ www.diw.go.th

หากพิจารณาข้อมูลสถิติเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ พบว่า กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ที่เกิดปัญหาเหตุรำคาญมากที่สุด เนื่องจาก กรุงเทพมหานคร มีจำนวนของกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขมากที่สุด ในพื้นที่ที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดของประเทศ จากข้อมูลสถิติกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ประจำปี 2550 พบว่า กรุงเทพมหานคร มีจำนวนกิจการฯ ทั้งสิ้น 41,670 ราย กระจายอยู่ในพื้นที่เขต 50 เขต ซึ่งส่วนใหญ่กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในกรุงเทพมหานคร จะมีลักษณะเป็นห้องแถว อาคารพาณิชย์ หรือแม้แต่บ้านพักอาศัย ที่มีอาณาบริเวณติดต่อดังตรงกับบ้านเรือนที่พักอาศัยของประชาชนโดยทั่วไป จึงทำให้โอกาสของการได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาเหตุรำคาญ จนเกิดเหตุร้องเรียน มีอัตราสูงอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 3 แสดงสถิติกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ประจำปี 2550 5 อันดับ

ประเภทของกิจการฯ	จำนวนกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ราย)	สภาพปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีโอกาสเกิดขึ้นจากกระบวนการผลิต
1. การผลิตโลหะเป็นภาชนะเครื่องมือ เครื่องใช้	5765	เสียงดัง, กลิ่นเหม็น
2. การประกอบกิจการเสริมสวย แต่งผม	2794	กลิ่นเหม็นสารเคมี, น้ำเสีย
3. การตั้งศูนย์ถ่วงล้อ การซ่อม ปรับแต่งอุปกรณ์ที่เป็นส่วนประกอบของยานยนต์ เครื่องจักร	2680	เสียงดัง, กลิ่นเหม็น
4. การผลิตสิ่งของเครื่องใช้ ด้วยยาง ยางเทียม พลาสติก เบอเกอร์ไลต์ หรือวัตถุที่คล้ายคลึง	2399	เสียงดัง, กลิ่นเหม็น, ฝุ่นละออง
5. การเย็บผ้าด้วยเครื่องจักร	2097	เสียงดัง, กลิ่นเหม็น, ฝุ่นละออง

ข้อมูลจาก : สถิติกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดย กลุ่มงานสุขาภิบาลโรงงาน กองสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม
สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนเหตุรำคาญแยกตามประเภท ที่เกิดขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ประเภทของเหตุรำคาญ	จำนวนเหตุรำคาญ (ราย)	คิดเป็นร้อยละ
เสียงดัง	945	52.7
กลิ่นเหม็น	616	34.3
ฝุ่นละออง	122	6.8
อื่น ๆ เช่น น้ำเสีย ความสั่นสะเทือน และขยะมูลฝอย	111	6.2
รวม	1794	100

ข้อมูลจาก : สถิติกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดย กลุ่มงานสุขภาพทั่วไป กองสุขภาพสิ่งแวดล้อม สำนักงานมัย กรุงเทพมหานคร

จากข้อมูลข้างต้นแสดงถึงความสอดคล้องกันของเรื่องร้องเรียน และลักษณะของการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ กล่าวคือ ในกรุงเทพมหานครมีกิจการประเภทที่ก่อให้เกิดเสียงดังและกลิ่นเหม็นเป็นจำนวนมาก จึงมีโอกาสก่อให้เกิดปัญหาเหตุรำคาญเกี่ยวกับเสียง และกลิ่นสูงที่สุดเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่า ข้อมูลข้างต้นจะเป็นเพียงข้อมูลที่เกิดขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร แต่ในอีกหลาย ๆ พื้นที่ของประเทศย่อมเกิดปัญหาเหตุรำคาญไม่แตกต่างกันมากนัก อาจแตกต่างกันในเรื่องของประเภทของปัญหา และระดับความรุนแรงที่เกิดขึ้น ดังนั้น เพื่อให้ทราบสภาพของปัญหาในพื้นที่เจ้าพนักงานท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุม กำกับ ดูแล ปัญหาเหตุรำคาญ ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ควรได้จัดให้มีการทำสถิติกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือโรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งปัญหาเหตุรำคาญประเภทต่าง ๆ ในพื้นที่ของตนเอง เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดทิศทาง หรือแนวทางในการเฝ้าระวังปัญหาเหตุรำคาญที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบของตนเองได้อย่างถูกต้อง และมีความครอบคลุม รวมทั้งมีความเป็นปัจจุบัน

ทั้งนี้ แนวทาง การควบคุมปัญหาเหตุรำคาญ ที่ถูกต้องที่สุด คือ การควบคุมที่แหล่งกำเนิดที่ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาเหตุรำคาญที่แท้จริง ในที่นี้ได้แก่ สถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข และโรงงานอุตสาหกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน โดยต้องเข้าตรวจสอบตั้งแต่เริ่มกระบวนการผลิตจนกระทั่งออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ ทุกขั้นตอนต้องมีการตรวจสอบ ควบคุม และเฝ้าระวังสภาพการปฏิบัติงาน ไม่ให้มีการปล่อยของเสีย และมลพิษออกจากกระบวนการผลิต ประกอบกับผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการ ต้องมีความตระหนักถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน บุคคลเหล่านี้ควรได้รับการปลูกจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยต้องเริ่มต้นแนวความคิดที่ว่า การรักษาสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของผู้ใดผู้หนึ่ง หากแต่เป็นหน้าที่ของพวกเราทุกคนที่จะต้องร่วมมือร่วมใจ เพื่อให้สิ่งแวดล้อมของประเทศไทยอยู่ในสภาพที่ดีต่อไป แล้วปัญหาเหตุรำคาญด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมก็จะหมดไป เหลือไว้เพียงสิ่งแวดล้อมที่ดีที่จะนำไปสู่สุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง ของคนทั้งประเทศ

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือวิชาการ เรื่อง “การควบคุมฝุ่นละอองปัญหาสุขภาพ”. 2551
2. ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือ “พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535”. 2550 (ฉบับปรับปรุงแก้ไข)
3. กองสุขภาพสิ่งแวดล้อม สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร. เอกสารสถิติกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การร้องเรียน และควบคุมเหตุรำคาญ ประจำปี 2550. 2550
4. สถิติการร้องเรียนปัญหามลพิษ ประจำปี 2550. กรมควบคุมมลพิษ. www.pcd.go.th
5. ข้อมูลการรับเรื่องร้องเรียนด้านมลพิษ. กรมโรงงานอุตสาหกรรม. www.diw.go.th

สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม
กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
ก.ติวานนท์ อ.เมือง จ.นนทบุรี

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตเลขที่ 44/2552
ปนผ. กระทรวงสาธารณสุข